

Revidering av konsesjon for Stuggusjøen

Høringsuttalelse fra Stugudal Grunneierlag, fra medlemsmøte 26.08.2019, med tillegg fra senere møter.

Stuggusjøen er sårbar og i stadig endring:

Det vaskes ut rundt hele sjøen når den fylles opp. Oddene ved Rotåa og Møåa krymper pga erosjon/utvasking, så her må det gjøres noe. Det er også utvasking av fv705, jorder, ridebane og friluftsområder. Her bør det gjøres tiltak som plastring og andre miljøvennlige inngrep. Grunneierlaget er opptatt av at vi skal beholde de få friluftsaenaene som er rundt Stuggusjøen. Vi tenker da på Møåa-odden, Rotodden og Stuguvollmoen. Dette er områder som er til stor glede for både bygdefolk og tilreisende. Det er derfor av stor interesse at det gjøres tiltak slik at erosjon ikke ødelegger disse områdene. Møåa-odden og Rotodden blir berørt av elvene Møåa og Rotåa i tillegg til høyderegulering av sjøen. Samsillet elv og sjø vasker mer eller mindre alt etter hvilken kote vannspeilet ligger på. Dette må det taes tak i, ellers vil alt bli vasket bort til slutt. Dette vil gå ut over landskapet, friluftsområder og muligheten for fine gyteplasser for fisken.

- Normal kote er på 606. Har det vært mulig å bruke dagens mål på «høyde over havet», hoh., for at det skal være lettere å forstå. Hvilken hoh. er kote 606?
- Ulemper når vannstanden er på kote 607 eller høyere:
 - Det kommer vann i kjeller bolighus ved Stugudal Nedre, noe som gir problemer med kloakken i bolighuset, da den ikke vil gå ned, men kommer opp igjen.
 - Landbruksareal kommer under vann, dette gjelder spesielt ved Stugudal Nedre, Stugudal Øvre og Stuevols Vestre.
 - Utvasking/undergraving av fv705.
 - Ridebanen ved Stugudal Øvre kommer under vann. Denne banen er en godkjent bane med internasjonal standard, der det har blitt og skal gjennomføres World Cup-stevner. Det er også beite på og rundt banen som blir forringet ved høy vannstand. Dette begrenser bruken

av banen og fører til at flere ride-turer blir lagt etter fv705. Dette er ikke hensiktsmessig mtp trafikkbildet på 705.

- Ulemper for turisme/båttutleie, da båter som blir lagt godt på land med normal vannstand lett blir liggende under vann ved økende vannstand. Eks på båthavn Stugudal Øvre, Rotodden, Stuguvollmoen og andre båtutlegg rundt Stuggusjøen.
- Ved en eventuell overfylling av Stuggusjøen så ønsker grunneierlaget at det utbetales en «erstatning»/ «bot» som tilfaller grunneierlaget. Disse midlene skal brukes til miljøforberedende og informative tiltak i forbindelse med turisme. Eksempel; Infotavle(r) om Stuggusjøen eks. oppdemming, kraftproduksjon, badeplasser, fiskeplasser mm.

Grunneierlaget ønsker et større fokus på jordvern og infrastruktur. Her bør det plastres godt da vi vet at full sjø kombinert med høststormer gir stor skade. Vi mener at det bør settes inn tiltak slik at vi beholder det landbruksarealet som er rundt Stuggusjøen, spesielt der det er utsatt for erosjon, som jorder og ridebane. På verdensbasis vet vi at det er stor matmangel, og vi ønsker derfor å beholde så mye intakt areal som mulig for å kunne drive matproduksjon. Ad infrastruktur ønsker vi at det settes søkelys på fv705, slik at plastring og lignende tiltak blir utført slik at vi slipper uheldige hendelser der veien ikke blir kjørbær. Det er ikke lenge siden det ble vasket ut store mengder av fv705.

- Nedre kote bør ikke under kote 599, da det vil forringe gyting av fisk, da gyteplassene vil bli tørre. En vil da få en mindre tilgang på stedegen yngel. En nedtapping av Stuggusjøen vil også føre til at enkelte gytebekker ikke blir tilgjengelig, da de ligger i rør under fv705, og det blir for høy avstand fra vannspeil til rør gjennom vegen. Her bør det gjøres tiltak slik at fisken kan komme opp i bekkene. Ved lav sjø og mye vind vil des vaskes ut store mengder av mælkanter og grunner. Dette er med på å påvirke fiskens tilgang på gode gyteplasser, noe som ikke er heldig i det lange løp.
- Vårfylling: det er ønske om at sjøen skal være større ved ismelting. Med det vil vi unngå en god del sandstormer og arrondering/utvasking av mælkanter. Vi har forståelse for frykten for vårflom, men tenker at det fint

kunne vært en diskusjon rundt dette slik at en får forhindret erosjon pga vind.

- Det er ønske om at høstfyllingsdatoen kunne vært endret fra 1. september til 1. november. Slått av jorder foregår ofte etter 1. september, og det er greit å få slått i hus og beiter nedbeitet før jorden står under vann. Med dato 1. nov. har en også en større sjans for at sjøen blir islagt på normalvannstand, kote 606. Isen vil da legge seg før ned-tapping. Dette vil også gi en sikrere is på vinteren. Stuggusjøen er et yndet sted for isfiske som rekreasjon/friluftaktivitet på vinteren, og jo sikrere isen er, dess tryggere blir det å bruke Stuggusjøen.
- Fiskeutsetting:
 - Det er en fordel om det settes ut 2- og 3-sommrig fisk, da 1-sommrig har en tendens til å ikke klare seg så godt.
 - Det er ønske om at settefisk kommer fra lokale anlegg mtp transport, overlevelsessevne og skade på fisk. Dette må være en fordel for hele dalføret.
 - Høsten 2021 har det vært fiske av stamfisk, i regi av Statkraft. Her har personer med lokalkunnskap hjulpet til. Dette er et bra tiltak, da vi får utsatt fisk av stedegen fiskestamme. Men grunneierlaget misliker at planen er at det skal fiskes stamfisk hvert år, som blir «slått i hjel» etter at det er strøket egg og melke. Vi er da redd for at det vil ha en negativ innvirkning på fiskebestanden, da det taes opp stamfisk som var på tur til å gyte lokalt. Vi mener vi at å ta ut gyteklar fisk som er kommet opp i bekken for å gyte vil gi en uheldig utvikling av gyteplasser og antall yngel i Stuggusjøen. Det må kunne være mulig å overvintre stamfisk slik at en kan få brukt de over flere år, slik at en reduserer trykket på den gytemodne fisken vi allerede har i sjøen.
- Det er ønske om at det settes opp en til to digitale «vassmål», eks et på Joker Stugudal og et på demningen. Dette er et spørsmål som ble stilt for 10-20 år siden, og det ble da sagt at det kunne settes opp. Dette for at det er av stor interesse for oss grunneiere å følge med vannstanden til enhver tid, både sommer som vinter. Øvrig befolkning som hytteboere og gjennomreisende er også ofte interessert i Stuggusjøen, vannstand, mm.

Av vannforvaltningsplanen i Trøndelag kan vi lese at det er forventet økt nedbør i vannregionen fremover. Denne økningen kan gi en økt belastning på infrastruktur, her fv705, og vi ønsker som nevnt ovenfor at det skal settes inn tiltak for å forhindre skader på fv705.

Det er stor usikkerhet om framtidig utvikling i ekstremvind og vindmønstre grunnet mangel på gode måleserier, men endringer i vindmønstre antas å kunne få regional betydning for klima og nedbør i Neadalen og Norge for øvrig. For Stuggusjøen sin del er det bekymring for økt erosjon av vind under snøsmelting og fylling av vannmagasinet.

Analyser viser mer nedbør i Trøndelag (mellom 20-30% mer i 2100). Mer intens og økt nedbørsmengde og vesentlig økning i avrenning gir mer flom i vassdragene, spesielt høst og vinter, og flommønsteret vil endres. Særlig øker risikoen for regnflom. Flomsesongen blir endret og utvidet, også i fjellområdene. Dette er noe vi ønsker det kan bli tatt høyde for i den nye konsesjonsbehandlingen. Og det kunne da vært en tanke at Statkraft som regulant kunne hatt et møte ca. 1 gang i året der vi kunne utveksle kunnskap og erfaringer; hvilke tiltak fungerer og hvilke tiltak fungerer ikke? For det er en kjensgjerning at pr i dag er det mest lokalkunnskap blant beboere på Stugudalen, vi lever tross alt ved, på og av Stuggusjøen, og kan vi ikke kreve at regulantens arbeidere i Gaupne innehar denne kunnskapen, der de sitter og regulerer Stuggusjøen.

Økt nedbør kan også føre til mer avrenning og erosjon og resultere i at miljøgifter blir frigitt. Utvasking av miljøgifter som er bundet opp i miljøet, vil skje raskere på grunn av økt nedbør eller «overfylling» av Stuggusjøen. Høyere temperatur i ferskvann vil påvirke transport, omsetting og effekt av både næringssalter og miljøgifter.

Klimaendringene utgjør en trussel mot mange norske, stedege arter. Samtidig kan artsrikdommen samlet sett øke i Norge som resultat av klimaendringer fordi nye arter kommer til. Andre arter kan forsvinne ut eller bli fortrenget. Her er Stuggusjøen sårbar, som omtalt tidligere, både mtp infrastruktur, landskap og friluftsliv, fisk og fiske og det øvrige naturmangfoldet vi har i Stugudalen.

Stugudal 15.01.2021

Berit Kåsen

Sekretær Stugudal Grunneierlag